

ARNAVUTLUK

GÜNCEL BİLGİLER

- Türkiye-Arnavutluk Ekonomik, Ticari, Sanayi ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu'nun 11. Dönem Toplantısı 29-30 Kasım 2011 tarihleri arasında Tirana'da gerçekleştirilmiştir.
- Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. Arnavutluk'ta 120.000 ton/üretim kapasiteli bir bakır madeni işletim ihalesini kazanmıştır. Ancak ihaleyi kaybeden rakip firma bunu dava konusu yapmış, ihaleyi açan Ekonomi Ticaret ve Enerji Bakanlığı ise davayı kaybetmiş, söz konusu ihale iptal edilmiş ve firmamız mağdur duruma düşmüştür.

Sorunun çözümüne ilişkin olarak, Ekonomi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'ın Arnavutluk Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi, Ticaret ve Enerji Bakanı Sayın Edmond Haxhinasto'yu muhatap 16 Temmuz 2012 tarihli mektubu Arnavut makamlarına iletilmiştir.

GENEL BİLGİLER

RESMİ ADI	Arnavutluk Cumhuriyeti
BAŞKENT	Tirana
RESMİ DİL	Arnavutça
BAĞIMSIZLIK TARİHİ	28 Kasım 1912
DİN	Müslüman %70, Ortodoks %20, Katolik %10
YÜZÖLÇÜMÜ	28.748 km ²
NÜFUS	2.994.667
YAŞ ORTALAMASI	30,4
ORTALAMA ÖMÜR	Erkek 78, Kadın 81

GENEL EKONOMİK VERİLER

GSYİH (Nominal)	11,8 milyar dolar
GSYİH BÜYÜME (Reel)	%3,5
KİŞİ BAŞINA GSYİH (Satın Alma Gücü Paritesine Göre)	3.800 ABD doları
İHRACAT	1.549 milyon dolar
İTHALAT	4.305 milyon dolar
ENFLASYON ORANI	%3,5
DIŞ BORÇ	1.406 milyon dolar
TOPLAM YABANCI SERMAYE STOĞU	2.520 milyon dolar
İŞSİZLİK ORANI	%13,5
DÜNYA BANKASI İŞ YAPMA KOLAYLIĞI SIRALAMASI	81
GSMH'NİN SEKTÖREL DAĞILIMI	Hizmetler %59, Tarım %21,5, Sanayi %19,5
DOĞAL KAYNAKLAR	Petrol, doğalgaz, kömür, boksit, kromit, bakır, demir cevheri, nikel, tuz, kereste hidroenerji
BAŞLICA SANAYİ DALLARI	Gıda işleme, tekstil ve giyim; hırdavat, yağ, çimento, kimyasallar, madencilik, temel metaller, hidroenerji
BAŞLICA TARIMSAL ÜRETİM	Buğday, mısır, patates, sebze, meyve, şeker pancarı, üzüm; et, süt ve süt ürünleri

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Central Intelligence Agency

ARNAVUTLUK TİCARET VERİLERİ (Milyon Dolar)

Yıl	GSYİH	Kişi Başına Gelir (Dolar)	İHRACAT (FOB)	İTHALAT (CIF)	DENGE	HACİM
2005	8,4	2.625	656	2.478	-1.822	3.134
2006	9,1	2.935	793	2.916	-2.123	3.709
2007	10,8	3.483	1.076	3.978	-2.902	5.054
2008	12,9	4.161	1.356	4.907	-3.551	6.263
2009	12	3.687	1.048	4.264	-3.216	5.312
2010	11,8	3.800	1.549	4.305	-2.756	5.854

Kaynak: Economist Intelligence Unit

ARNAVUTLUK'UN DIŞ TİCARETİNDE BAŞLICA ÜRÜN VE ÜLKELER

İhracatında Başlıca Ürünler:	Tekstil (%34,4), Yakıt (%27,8), İnşaat malzemeleri (%20), Gıda (%5,8), Makine (%4,2)
İthalatında Başlıca Ürünler:	Makine (%19,4), Gıda (%18,2), İnşaat malzemeleri (%16), Yakıt (%15,4), Kimyasallar (%11,8)
İhracatında Başlıca Ülkeler:	İtalya (%50,8), Kosova (%6,2), Türkiye (%6) , Çin (%5,5)
İthalatında Başlıca Ülkeler:	İtalya (%28,2), Yunanistan (%13,1), Çin (%6,3), Türkiye (%5,7)

Kaynak: Economist Intelligence Unit

ÖNEMLİ GÜNLER

Resmi Tatil Günleri	Tatilin Nedeni
1-2 Ocak	Yeni yıl günü
14 Mart	Yaz Günü
22 Mart	Nevruz Günü
1 Mayıs	İşçi Bayramı
19 Ekim	Rahibe Tereza Günü
28 Kasım	Bağımsızlık Günü
29 Kasım	Kurtuluş Günü
8 Aralık	Ulusal Gençlik Günü
25 Aralık	Dini Bayram (Noel)
Her yıl değişmektedir.	Ramazan ve Kurban Bayramı
Her yıl değişmektedir.	Katolik ve Ortodoks Paskalyaları

3- İKİLİ TİCARİ İLİŞKİLER

TÜRKİYE-ARNAVUTLUK DIŞ TİCARET VERİLERİ

(1.000 Dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değişim %	İthalat \$ / Bin	İthalat Değişim %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2000	61.305	-6,60%	2.795	102,00%	64.099	58.510
2001	73.205	19,40%	3.615	29,40%	76.820	69.590
2002	79.761	9,00%	3.973	9,90%	83.734	75.788
2003	114.426	43,50%	4.578	15,20%	119.004	109.848
2004	161.028	40,70%	15.529	239,20%	176.557	145.500
2005	191.140	18,70%	16.237	4,60%	207.377	174.903
2006	214.241	12,10%	12.571	-22,60%	226.812	201.670
2007	294.508	37,50%	23.842	89,70%	318.350	270.665
2008	305.737	3,80%	36.697	53,90%	342.434	269.040
2009	273.315	-10,60%	4.694	-87,20%	278.009	268.621
2010	241.066	-11,80%	86.859	1750,40%	327.925	154.207
2011	270.630	12,30%	125.916	45,00%	396.546	144.715
2012	255.951	-5,40%	98.989	-21,40%	354.941	156.962

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

TÜRKİYE'NİN 2011/2012 İHRACATINDA İLK 10 MADDE

SITC	Ürün Adı	2012			
		2011 (\$)	2012 (\$)	Dğş (%)	Pay(%)
67	DEMİR VE ÇELİK	43.610.767	39.156.706	-10,21	15,3
6760	DEMİR-ÇELİK FİLMAŞIN,ÇUBUK,PROFİL,PALPLANŞLAR	29.188.530	23.659.962	-18,94	9,24
6761	DEMİR-ÇELİK FİLMAŞIN KANGAL HALİNDE	6.242.659	7.465.954	19,6	2,92
65	TEKSTİL ELYAFI VE MAMULLERİ	22.841.780	25.308.707	10,8	9,89
6552	DİĞER ÖRME MENSUCAT	4.732.027	7.662.567	61,93	2,99
6595	KOKO LİFLERİNDEN VE DİĞER ELYAFTAN YER KAPLAMALARI	5.509.208	5.633.316	2,25	2,2
4	HUBUBAT VE MAMULLERİ	20.529.058	19.955.936	-2,79	7,8
484	EKMEKÇİ MAMULLERİ	14.105.301	14.016.638	-0,63	5,48
461	BUĞDAY UNU VEYA MAHLUT UNU	2.474.691	2.140.802	-13,49	0,84
84	GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	17.637.638	17.443.211	-1,1	6,82
8447	KADIN İÇİN ÖRME BLUZ,GÖMLEK-BLUZLAR,GÖMLEKLER	3.646.109	3.026.479	-16,99	1,18
8442	KADIN İÇİN ÖRME TAKIM ELBİSE,TAKIM,CEKET,BLAZER,ETEK,PANTOLON	4.184.675	2.334.369	-44,22	0,91
77	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	18.846.496	16.710.455	-11,33	6,53
7731	İZOLE EDİLMİŞ TEL,KABLO,ELEKTRİK İLETKENİ,FİBER OPTİK KABLolar	5.907.277	5.593.150	-5,32	2,19
7758	ELEKTRİKLİ ISITICILAR,KURUTMA MAKİNALARI,ÜTÜLER VB.	4.366.556	4.290.537	-1,74	1,68
58	PLASTİKTEN MAMULLER	8.266.124	10.066.450	21,78	3,93
5812	BORULAR,HORTUMLAR(SERT)-ETİLEN POLİMERLERİNDEN	3.839.299	4.859.003	26,56	1,9
5822	POLİMERLERDEN LEVHA,PELİKÜL,LAMLAR-TAKVİYESİZ	2.450.744	2.804.513	14,44	1,1
89	ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA	9.670.201	9.629.117	-0,42	3,76
8973	GÜMÜŞ,KIYMETLİ METALLERLE KAPLI GÜMÜŞ,İNCİLİ EŞYA	1.631.234	2.412.188	47,88	0,94
8931	PLASTİKTEN KUTU,SANDIK VB MUHAFAZA EŞYASI	1.896.958	1.773.021	-6,53	0,69
69	METALLERDEN NİHAİ ÜRÜNLER	11.568.568	9.221.489	-20,29	3,6
6991	ADİ METAL KİLİT,SÜRGÜ,DONANIM,TERTİBAT,KASA,EMNİYE T ÇEKMECELERİ	1.343.340	1.725.119	28,42	0,67
6973	DEMİR,ÇELİK VE BAKIRDAN PİŞİRME,ISITMA CİHAZLARI	1.634.180	1.534.777	-6,08	0,6
55	UÇUCU YAĞLAR,YÜZEY AKTİF MADDELER,TEMİZLİK PATLARI,BOYALARI	9.214.611	9.079.695	-1,46	3,55
5541	TUVALET İÇİN SABUNLAR	4.036.405	3.628.414	-10,11	1,42
5542	YÜZEYAKTİF ORGANİK MADDELER,MÜSTAHAZARLAR VB.	3.003.174	3.540.577	17,89	1,38
63	MANTAR VE AĞAÇ MAMULLERİ	8.611.436	8.208.365	-4,68	3,21
6342	AĞAÇTAN YONGA PANO,LEVHALAR-AGLOMERE OLSUN,OLMASIN	5.088.380	4.954.981	-2,62	1,94
6345	AĞAÇTAN,ODUNSU MADDELERDEN LİF LEVHALAR	3.114.973	3.045.607	-2,23	1,19
	İLK 10 TOPLAM	170.796.679	164.780.131		
	ÜLKE TOPLAM	270.630.397	255.951.340	-5,42	100

TÜRKİYE'NİN 2011/2012 İTHALATINDA İLK 10 MADDE

SITC	Ürün Adı	2012			
		2011 (\$)	2012 (\$)	Dğş (%)	Pay(%)
67	DEMİR VE ÇELİK	106.143.254	71.579.080	-32,56	72,31
6726	DEMİR,ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YARI MAMULLER-AĞIRLIKÇA KARBON < % 0,25	102.733.160	55.268.002	-46,2	55,83
6727	DEMİR,ALAŞIMSIZ ÇELİK KARBON > % 0,25 BLUM,KÜTÜK		15.553.436		15,71
28	METAL CEVHERLERİ,KIRINTI,DÖKÜNTÜ,HURDALARI	6.254.857	13.735.318	119,59	13,88
2823	KALAYLI DEMİR-ÇELİK DÖKÜNTÜ VE HURDALARI,TALAŞLARI	6.091.213	12.613.476	107,08	12,74
2882	BAKIR,NİKEL,ALUMİNYUM,KURŞUN,ÇİNKO,KALAY HURDALARI	134.161	999.554	645,04	1,01
21	DERİ,KÖSELE,HAM POST	3.460.782	3.597.595	3,95	3,63
2116	KOYUN,KUZU HAM DERİLERİ-YÜNÜ ALINMAMIŞ	2.630.653	3.279.435	24,66	3,31
2119	SÜRÜNGENLERİN,DİĞER HAYVANLARIN HAM DERİLERİ,KIRPINTILARI	387.708	171.078	-55,87	0,17
29	HAYVANSAL VE BİTKİSEL HAM MADDELER	1.442.519	2.104.039	45,86	2,13
2924	PARFÜMERİDE,ECZACILIKTA KULLANILAN BİTKİ ESASLI ÜRÜNLER	1.442.519	2.104.039	45,86	2,13
84	GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	1.286.415	1.672.063	29,98	1,69
8462	ÖRME KÜLOTLU ÇORAP,ÇORAP,SOKETLER	5.340	672.045	12.485,11	0,68
8453	ÖRME KAZAK,SÜVETER,HIRKA,YELEK VB.EŞYA	348.983	231.818	-33,57	0,23
57	PLASTİKLER VE MAMULLERİ	1.500.543	1.139.816	-24,04	1,15
5799	DİĞER PLASTİKLERDEN DÖKÜNTÜ,KALINTI VE HURDALAR	1.480.153	1.124.507	-24,03	1,14
5791	ETİLEN POLİMERLERİNDEN DÖKÜNTÜ,KALINTI VE HURDALAR	20.390	15.309	-24,92	0,02
7	KAHVE,ÇAY,BAHARAT,KAKAO VE HÜLASALARI	518.095	1.065.420	105,64	1,08
752	VANİLYA,TARÇIN,KARANFİL,ANASON,KİMYON ,DİĞER BAHARAT	518.095	1.065.420	105,64	1,08
71	ENERJİ ÜRETEEN MAKİNA VE CİHAZLAR	81.883	1.045.149	1.176,39	1,06
7163	ÜNİVERSAL AC VE AC/DC MOTORLAR VE AC JENERATÖRLERİ	71.042	1.041.911	1.366,61	1,05
7133	DENİZ TAŞITLARININ MOTORLARI		2.368		0
85	AYAKKABILAR VB.EŞYA	1.065.881	873.521	-18,05	0,88
8514	DİĞER AYAKKABILAR	543.062	536.792	-1,15	0,54
8511	METALDEN KORUYUCU BURUNLU AYAKKABILAR	424.799	224.330	-47,19	0,23
69	METALLERDEN NİHAİ ÜRÜNLER	411.165	463.577	12,75	0,47
6935	DEMİR,ÇELİK VE BAKIR TELLERDEN MENSUCAT	402.435	462.616	14,95	0,47
6924	DEMİR,ÇELİK VE ALUMİNYUM TANK,VARİL,FIÇI,KUTU,BENZERİ KAPLAR	730	861	17,95	0
	İLK 10 TOPLAM	122.165.394	97.275.578		
	ÜLKE TOPLAM	125.915.724	98.989.366	-21,38	100

YÜRÜRLÜKTEKİ BAŞLICA ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ticaret Anlaşması	12.02.1986
Ekonomik, Ticari, Sınaî ve Teknik İşbirliği Anlaşması	02.08.1988
Kültür İşbirliği Anlaşması	02.02.1989
Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşması	06.04.1989
YKTK Anlaşması	01.06.1992
Turizm İşbirliği Anlaşması	11.11.1992
ÇVÖ Anlaşması	04.04.1994
Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolü	03.08.1995
Sağlık ve Tıp Alanında İşbirliğine Dair Anlaşma	13.11.1999
KOBİ'ler Arası İşbirliği Protokolü	27.08.2000
Serbest Ticaret Anlaşması	22.12.2006

3- İKİLİ EKONOMİK İLİŞKİLER

TÜRKİYE-ARNAVUTLUK EKONOMİK İLİŞKİLER BİLGİ NOTLARI

- 1. Ulaştırma**
- 2. Sanayi**
- 3. Enerji**
- 4. Turizm**
- 5. Çalışma ve Sosyal Güvenlik**

ULAŞTIRMA

KARA ULAŞTIRMASI

Türkiye-Arnavutluk arasında kara taşımacılığı 28 Şubat 2000 tarihli Karayolu Taşımacılığı hakkındaki Anlaşma ve bu anlaşma uyarınca yapılan Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantıları sonunda düzenlenen Protokoller çerçevesinde yürütülmektedir. Son Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı 15-16 Ekim 2009 tarihlerinde Ankara'da yapılmış olup, toplantı sonunda Protokol imzalanmıştır.

İki ülke arasında yapılan ve iki ülke toprakları üzerinde yapılan transit taşımalar mevcut Karayolu Taşımacılık Anlaşması gereğince geçiş belgesinden muafır. Her iki ülke Boş Giriş/3.ülke geçiş belgesi kotasını 600 adet olarak belirlemişlerdir.

2012 yılı geçiş belgeleri kullanım durumu:

2012 YILI GEÇİŞ BELGELERİNİN DAĞITIMI				
BELGE TÜRÜ	2011 KOTASI	ALINAN	KULLANILAN	KALAN 28.10.2011
Boş giriş/ 3. ülke/ 3. ülkeden Dönüş Yüğü	600	600	31	569

Türk taşıtlarının Arnavutluğa yapmış oldukları taşıma sayıları yıllık yaklaşık olarak 4800 adet civarındadır.

Öte yandan, Uluslararası Nakliyeciler Derneği'nden (UND) alınan bilgilere göre, 2007 yılından beri Arnavutluk'ta özellikle gümrük sahalarında gümrükten çözülmemiş araçlardan branda kesilmek suretiyle yük çalınması vakaları devam etmektedir. Diğer taraftan ise hırsızlık

girişiminde herhangi bir çalıntı ya da kayıp söz konusu olmasa dahi Arnavutluk Gümrük İdaresi 600 ila 1.200 Avro arasında cezalar kesmektedir. Branda kesilme vakalarının çoğunluğu da gümrüğün göstermiş olduğu gümrük parkı içerisinde cereyan etmektedir. Gümrük parklarının içerisinde dahi bu tür hırsızlık olaylarını yaşanması Arnavutluk sınırları içerisinde güvenli park alanlarını eksikliğini göstermektedir.

DENİZ ULAŞTIRMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması, 16 Şubat 2005 tarihinde Tiran'da imzalanmıştır. Anılan Denizcilik Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 11.11.2010 tarih ve 27756 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anılan Anlaşma uygun bulma kanunun verdiği yetkiyle Bakanlar Kurulu'nca onaylanabilmesini teminen Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nde olup, onay süreci devam etmektedir.

20.10.2011 tarihinde Arnavutluk Denizcilik Genel Müdürü Sayın Gazmir TAHİRİ mülga Denizcilik Müsteşarlığına resmi bir ziyarette bulunmuş olup, denizcilik alanında işbirliği yapılması hususunda anlaşmaya varılmıştır.

Arnavutluk ile deniz ticareti hacmi yılda yaklaşık 250.000 tondur. Bulduğu coğrafya itibariyle kısa mesafe deniz yolu taşımacılığına uygundur. Bu itibarla bu ticaret hacminin daha da artırılması gerektiği değerlendirilmektedir. Özellikle Arnavutluk'un Durres Limanı ile ülkemiz arasında düzenli Ro-Ro taşımacılığı fırsatlarının masaya yatırılmasında yarar görülmektedir.

Uluslararası karayolu yük taşımacılığında Türk nakliyecilerinin Avrupa güzergahları için kullanmakta oldukları Yunanistan ve Bulgaristan sınır kapıları, bu ülkelerle dönem dönem yaşanmakta olan sorunlar nedeni ile yıl içerisinde kesintilere uğramaktadır. Kontroller ve diğer gerekçelerle (hava koşulları, ülkelerdeki kriz,grev vb. sorunlar) Kapıkule, İpsala ve Hamzabeyli sınır kapılarında uzun TIR kuyrukları oluşmakta, buna bağlı olarak uzun süreli beklemeler yaşanmaktadır. Bu nedenle halihazırda İtalya, Fransa ve Romanya'ya devam etmekte olan Ro-Ro seferleri ve oluşturulması mümkün olan diğer alternatif güzergahlar Türk nakliye sektörü ve bağlantılı olarak dış ticareti için büyük önem arz etmektedir.

Arnavutluk Paşa Limanı Tersanesi'nin özel teşebbüs imkânları da kullanılarak işletilmesinin incelenmesi çalışmaları kapsamında 21 Ocak

2003 tarihinde Milli Savunma Bakanlığı'nda bir toplantı yapılmış ve anılan toplantıda alınan karar gereği 3–6 şubat 2003 tarihleri arasında, yalnız Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve Gemi İnşa Sanayiciler Birliği temsilcilerinin katılımı ile Arnavutluk Paşa Limanı Tersanesini yerinde görmek, imkân ve kabiliyetlerini tespit etmek maksadıyla bir ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Ancak geçen süre zarfında Arnavutluk Paşa Limanı Tersanesi hakkında herhangi bir gelişme Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına intikal etmemiştir.

HAVA ULAşTIRMASI

Arnavutluk ile sivil havacılık ilişkilerimiz 26 Mayıs 2003 tarihinde imzalanan Hava Ulaştırma Anlaşması ve 21 Mayıs 2010 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Türkiye'den THY ; Arnavutluk'tan ise Arnavutluk Havayolları ve Belle Air iki ülke arasında tarifeli seferler düzenlemek üzere tayin edilmişlerdir. Tarifeli sefer noktaları olarak ise Türkiye'den İstanbul, Ankara ve Antalya; Arnavutluk'tan ise Tiran olarak belirlenmiştir. Düzenlenecek tarifeli sefer sayılarına kısıtlama getirilmemiştir.

THY, İstanbul-Tiran-İstanbul hattında haftanın her günü bir frekans tarifeli yolcu ve haftada 1 frekans tarifeli kargo uçuşu Arnavutluk Havayolları ise haftada 3 frekans tarifeli yolcu uçuşu gerçekleştirmektedir.

DEMİRYOLU ULAşTIRMASI

lkemiz ile Arnavutluk arasında doğrudan demiryolu ile yolcu taşımacılığı yapılamamaktadır.

Demiryolu çeken ve çekilen araçların bakım-onarım ve imali, teknik işbirliği, eğitim verilmesi, danışmanlık hizmeti, tecrübe paylaşımı hususlarında Arnavutluk tarafınca talep edilmesi halinde işbirliği yapılabileceği mütalaa edilmektedir.

HABERLEŐME

Posta

Mektup ve koli postaları Haftanın 4 günü uçak mektup, uçak koli, APS doğrudan sevk edilmekte, yüzey mektup Sırbistan aracılığıyla sevk edilirken, yüzey kolisi Makedonya üzerinden açıktan transit olarak sevk edilmektedir. APS hizmeti ve deme Őartlı paralı posta hizmeti karşılıklı ikili anlaşma ile sağlanmaktadır. Havale hizmeti ise Avrupa Posta Bankaları ve ek Merkezleri Bilgisayar Őebekesi (EUROGIRO) aracılığıyla karşılıklı anlaşma ile sağlanmaktadır. Ayrıca, Türkiye ile Arnavutluk arasında, APS Havale ve Western Union (Hızlı Para Transferi) hizmeti mevcuttur.

Telekomünikasyon

lkemiz ile Arnavutluk arasındaki frekans koordinasyon iŐlemleri, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) ile Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Avrupa Konferansı (CEPT)'nin belirlediği prosedürler çerçevesinde yürütülmektedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile Arnavutluk'un düzenleyici kurumu arasında ikili işbirliği mevcut olup, bu kapsamda 28 Temmuz 2007 tarihinde Tiran'da bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Ayrıca, karşılıklı üst düzey resmi ziyaretler gerçekleştirilmiş ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nca, Arnavutluk düzenleyici kurumu uzmanlarına muhtelif konularda eğitimler verilmiştir.

lkemiz ile Arnavutluk arasındaki telefon haberleŐmesi; Türkiye, Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk ve İtalya'yı birbirlerine irtibatlandıran TBL Fiber Optik Kablo Sistemi ve Ancotel üzerinden kurulmuş olan çift yönlü direkt devreler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

lkemiz ile Arnavutluk'un paket anahtarlamalı data Őebekeleri birbirine irtibatlandırılmıŐ bulunmaktadır

SANAYİ

Türkiye ile Arnavutluk arasındaki ticaret hacmimiz henüz istenilen seviyede değildir. Mevcut potansiyelin artırılması için sanayi alanında da işbirliğine ihtiyaç olduğu düŐünülmektedir.

Bu alanlar arasında; hazır giyim, otomotiv ana ve yan sanayi, demir-elik, kablo ve teller, mobilya, plastik eŐyalar, beyaz eşya, ambalaj malzemeleri, iŐlenmemiŐ alüminyum, elektrikli makinalar, cam ve seramikten inşaat malzemeleri sayılabilir.

Bunun yanı sıra; Arnavutluk mevzuatının sık sık değişmesi, bürokratik engeller, kurumlar arası yetki çatışması, anlaşmazlıkların çözümünde yargı mekanizmasının ağır işleme, bankacılık sektöründe yaşanan olumsuzluklar iki ülke ticaretini engelleyen sorunlar arasındadır.

Diğer taraftan Arnavutluk'ta halen engellenemeyen kayıt dıőı ithalat sorunu da ihracatçılarımız bakımından haksız rekabet yaratmakta, Türk firmalarının bazı ürünlerini Arnavutluk'ta pazarlamasını zorlaştırmaktadır.

İki ülke arasındaki mevcut ilişkilerin daha da geliştirilebilmesi için, sanayi bölgeleri uygulamaları hakkında bilgi ve tecrübe paylaşımı yapılmasında fayda görölmektedir. Ayrıca bu ülke sanayicilerinin ülkemizdeki organize sanayi bölgelerinde yatırım yapmalarından memnuniyet duyulacaktır.

Ayrıca, Arnavutlukta ilgili kurumlara, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sanayi Tezleri Programı, Ar-Ge Merkezleri ve Teknogirişim Sermayesi Desteği ile ilgili çalışmalar kapsamında tecrübe ve bilgi aktarımının yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Ülkemiz ve Arnavutluk arasında KOBİ'ler arası işbirliğini geliştirmeye yönelik olarak Bakanlığımız ile Arnavutluk Ekonomik İşbirliği ve Ticaret Bakanlığı arasında 27 Ağustos 2000 tarihinde İşbirliği Protokolü imzalanmış, ancak etkin işbirliği sağlanamamıştır.

Arnavutluk Araştırma, Teknoloji ve Yenilik Ajansı temsilcilerinden oluşan 3 kişilik heyet 10 Haziran 2010 tarihinde **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını (KOSGEB)** ziyaret etmiştir. TÜBİTAK organizasyonunda gelen heyete AR-GE destekleri ağırlıklı olmak üzere KOSGEB ve faaliyetleri konusunda bilgi aktarılmış ve işletme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Arnavut ve Türk KOBİ'leri arasında işbirliğinin geliştirilmesi amacına yönelik olarak, aşağıda belirtilen alanlarda işbirliği yapılabilecektir.

- KOSGEB muadil kurum veya KOBİ'leri destekleyen birimler ile her türlü işbirliği (KOSGEB Modeli, KOBİ Destek Modelleri, Teknoloji Geliştirme Merkez Modeli, Girişimcilik Kültürü, Girişimciliği Geliştirme Destekleri ve İş Geliştirme Merkez Modeli konularında bilgi ve tecrübe paylaşılması, uzman değişimi vb.)
- Her iki ülke işletmelerinden, sektörel ve mesleki kurum/kuruluşlardan gelecek talepler çerçevesinde KOSGEB ile işbirliği içerisinde ikili iş görüşmeleri, iş gezileri ve toplantılar düzenlenmesi.

Türkiye – Arnavutluk Ekonomik, Ticari, Sanayi ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 10. Dönem Protokolünde yer alan ve **Türk Patent Enstitüsü** ile Arnavutluk Patent ve Markalar Genel Müdürlüğü arasında imzalanması öngörülen işbirliği protokolü 19 Haziran 2009 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Sınai mülkiyetin korunması amacıyla imzalanan işbirliği protokolü kapsamında, mevzuat metinleri, ofislerin periyodik yayınları, yıllık raporlar vb. yayınlar ilgili ofis ile paylaşılmaktadır.

Arnavutluk sınai mülkiyet hakları kapsamında üyesi bulunduğumuz uluslararası kuruluşlardan Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatına, Dünya Ticaret Örgütüne ve Avrupa Patent Organizasyonuna üye olup uluslararası anlaşmalardan Paris sözleşmesine taraftır. Bu bağlamda Türk Patent Enstitüsü'nün Arnavutluk ile ilişkileri söz konusu uluslararası kuruluşlar, bu kuruluşlar tarafından yürütülen uluslararası anlaşmalar ve işbirliği protokolü kapsamında sürdürülmektedir.

Türk Standardları Enstitüsü ile Arnavutluk Standardlar Teşkilatı (DPS) arasındaki ilişkiler, iki kuruluş arasında 1991 yılında imzalanan İşbirliği Anlaşması ve 1996 yılında imzalanan Çalışma Programı çerçevesinde 2009 yılına kadar sürdürülmüştür. Söz konusu anlaşmalar çerçevesinde DPS'den uzmanlar Enstitüde değişik zamanlarda teknik eğitim görmüşlerdir.

Bu ikili işbirliği münasebetleri dışında iki kuruluş arasındaki ilişkiler, Enstitünün öncülüğünde 1991'de kurulmuş olan ve Arnavutluk'un da üyesi bulunduğu Bölgelerarası Standardizasyon Birliği (BASB) çerçevesinde de sürdürülmektedir. DPS' nin üst düzey yöneticileri ve uzmanları BASB'ın Genel Kurul, Teknik Komite Toplantıları ile eğitim programlarına zaman zaman iştirak etmektedir.

Ayrıca, 12 Mart 2008 tarih ve 26814 (Mükerrer) sayılı resmi Gazete yayınlanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşması"nın Ticarete Teknik Engeller başlıklı 8. Maddesinde:

“1. Tarafların standartlara veya teknik mevzuata ve ilgili önlemlere ilişkin hakları ve yükümlülükleri, DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması çerçevesinde yürütülecektir.

2. Taraflar, ticarete teknik engellerin kaldırılması amacına yönelik olarak, standardizasyon, metroloji, uygunluk değerlendirmesi ve akreditasyon alanında işbirliği ve bilgi teatisinde bulunacaklardır.

3. Her bir Taraf, diğer Tarafın talebi üzerine, standartlara, teknik kurallara veya benzer önlemlere ilişkin belirli münferit vakalar hakkında bilgi sunacaktır.” hükümleri yer almıştır.

15-20 Aralık 2008 tarihlerinde Arnavutluk Standardlar Teşkilatı'ndan (DPS) 5 uzman, TSE'nin standardizasyon faaliyetleri ve standardlar alanında AB uyum çalışmaları konularında eğitim almak üzere ülkemize gelmişlerdir.

28 Ocak 2009 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye-Arnavutluk Ekonomik, Ticari, Sanayi ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) X. Dönem Protokolü" çerçevesinde Enstitü ile Arnavutluk Standardizasyon Genel Müdürlüğü (DPS) arasında mutabakat zaptı imzalanmasına ilişkin karar alınmıştır.

Söz konusu Mutabakat Zaptı, 8-9 Aralık 2009 tarihlerinde Tiran'da gerçekleştirilen Türkiye-Arnavutluk Serbest Ticaret Anlaşması (STA) Ortaklık Komitesi 1. Toplantısı gündemine alınarak 8 Aralık 2009 tarihinde tarafların üzerinde uzlaştıkları metnin kabulü ile imzalanmıştır. TSE ile DPS arasında imzalanan Mutabakat Zaptı, standardizasyon alanında teknik işbirliği, uluslararası alanda karşılıklı destek sağlama, doküman teatisi, eğitim ve karşılıklı uzman değişimini içermektedir.

Enstitünün ve Arnavutluk Standardizasyon Genel Müdürlüğü arasında kurulan ilişkiler önümüzdeki dönemde de artarak devam ettirilecektir.

Arnavutluk Eğitim ve Bilim Bakanı'nın **Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)**'na gerçekleştirdiği 6 Nisan 2010 tarihli ziyaret sırasında "TÜBİTAK ve Arnavutluk Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokolün imzalanmasının ardından Arnavutluk Araştırma, Teknoloji ve Yenilik Ajansı (ARTI)'ndan 3 yetkili 8-12 Haziran 2010 tarihlerinde Kurumu ziyaret etmiş ve kendilerine bilim-teknoloji politikaları ve yapılanması ile TÜBİTAK'ın burs ve destek programları hakkında eğitim verilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen Protokolün uygulanabilmesine yönelik olarak, iki ülke araştırmacıları arasında ortak projelerin yürütülebilmesi için ortak çağrıya çıkılması amacıyla hazırlanan taslak Çağrı Metni'ne hem anılan Bakanlık, hem de Arnavutluk Araştırma, Teknoloji ve Yenilik Ajansı (ARTI)'ndan cevap alınamamıştır.

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) uluslararası ikili düzeyde işbirliğini yabancı ülkelerdeki eşdeğer bilim akademileriyle imzaladığı bilimsel işbirliği anlaşmaları ve uygulama protokolleri çerçevesinde yürütmektedir. Akademi ile Tiran'da yerleşik Arnavutluk Bilimler Akademisi (Academy of Sciences of Albania) arasında 2001 yılında imzalanmış olan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü bulunmaktadır. Bu Anlaşma ve

Protokol uyarınca iki akademi arasında ortak bilimsel toplantılar düzenlenmesi, bilim insanı, bilgi ve yayın değişimi öngörülmektedir.

Aralık 2000 ve Haziran 2001 aylarında o dönem Arnavutluk'un Ankara'daki Büyükelçisi TÜBA Başkanını ziyaret etmiş ve TÜBA ile Arnavutluk Bilimler Akademisi arasında bir Bilimsel İşbirliği Anlaşması imzalanması konusunda mutabık kalınmıştır. TÜBA şablon metinleri doğrultusunda hazırlanan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü taslakları Arnavutluk Bilimler Akademisi'ne gönderilmiştir. Karşı tarafın taslak metinleri uygun bulması üzerine Arnavutluk'tan bir heyet TÜBA'nın davetlisi olarak 1 – 5 Kasım 2001 tarihlerinde Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Anlaşma ve Uygulama Protokolü 2 Kasım 2001 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Arnavutluk Bilimler Akademisi Genel Kurulu tarafından 7 Şubat 2009 tarihinde yeni Akademi Başkanı seçilen Prof. Dr. Gudar BEQIRAJ'a TÜBA Başkanı'nın imzasıyla 17 Şubat 2009 tarihli bir kutlama mektubu gönderilmiştir. Prof. Dr. Gudar BEQIRAJ'ın yapılanma değişikliği geçiren akademisinin değişim sürecinde karşılaştığı güçlükleri anlatan ve diğer akademilerden destek isteyen yazısı üzerine kendisi TÜBA'nın deneyimlerinin aktarılması amacıyla 24 – 27 Ocak 2010 tarihleri arasında Ankara'ya davet edilmiştir. Gerçekleşen ziyaret sırasında 26 Ocak 2010 tarihinde iki Akademi Başkanı tarafından bir "Karar Kağıdı" (Resolution) imzalanmıştır. "Karar Kağıdı"nda iki Akademi arasında 2 Kasım 2001 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Uygulama Protokolü'nün canlandırılması, iki Akademi arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve gelecekteki işbirliğinde özellikle "Bilim Eğitimi" ve "Kültür Mirası" konularına odaklanılması hususlarına yer verilmiştir.

TÜBA Başkanı Arnavutluk Bilimler Akademisi Başkanı ile Arnavutluk Bilimler Akademisi Üyesi ve Doğa ve Teknik Bilimler Bölümü Başkanı tarafından Arnavutluk Bilimler Akademisi ile Kosova Bilimler Akademisi'nin 15 Ekim 2010 tarihinde Tiran'da düzenlediği "Yönetim – Sağlık Sisteminin en önemli Sorunu" (Management – The Major Challenge of the Health Care System) konulu toplantıya davet edilmiştir. TÜBA başkanı "General Position of Health Care Systems as a Physician, Surgeon and Scientist" başlıklı bildiriyle söz konusu toplantıya katılmıştır.

Avrupa Birliği 6. Çerçeve Programı tarafından desteklenmiş olan ve TÜBA'nın proje ortağı olarak yer aldığı "Karadeniz Ülkeleri Araştırma Potansiyeli (Research Potential of the Black Sea Countries – BS-ResPot) Projesi"nin Sonuç Toplantısı TÜBA tarafından 4 – 6 Nisan 2006 tarihlerinde Antalya'da düzenlenmiştir. Bu toplantıya Arnavutluk Bilimler Akademisi tarafından katılım sağlanmıştır.

Arnavutluk Bilimler Akademisi ve Türkiye Bilimler Akademisi, Bilim Akademileri Küresel Ağı (Global Network of Science Academies – IAP), Avrupa Akademiler Birliği (ALL European Academies – European Federation of National Academies of Sciences and Humanities - ALLEA) ve Uluslararası Akademiler Birliği (Union Académique Internationale – UAI – International Union of Academies – IUA) adlı akademi birliklerinin üyesidir. Dolayısıyla Arnavutluk Bilimler Akademisi ve TÜBA, IAP, ALLEA ve UAI'nın faaliyetlerinde bir araya gelmekte ve söz konusu akademi birliklerinin oluşturduğu ağyapıların (networks) etkileşim alanı içinde yer almaktadırlar.

Türk Akreditasyon Kurumu ile Arnavutluk Akreditasyon Kurumu (DA) arasında 18 Şubat 2009 tarihinde, akreditasyon alanında ikili işbirliği faaliyetlerinde bulunulmasını öngören bir mutabakat anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma doğrultusunda Arnavutluk tarafından bir dizi eğitim programı talep edilmiş olup, TÜRKAK tarafından akreditasyon alanında ücretsiz eğitimler verilmesi, DA uzmanlarının Türkiye'de bulunacakları süre içerisindeki ulaşım, iâşe ve ibate masraflarının ise Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) tarafından karşılanması kabul edilmiştir. Bahsi geçen eğitim programının Kasım ayı içerisinde başlatılması konusunda mutabakata varılmıştır.

Türk Şeker Kurumu tarafından, Arnavutluk'a mevcut beyaz şeker (fazlalık stokları olduğu dönemlerde), nişasta bazlı şeker (glukoz, izoglukoz, vb.) ve şeker içeren işlenmiş tarım ürünleri ihracatının daha da artırılabilmesi değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından, talep edilmesi halinde, yüksek basınçlı buhar kazanları, çimento endüstrisi için döner fırınlar, petrokimya endüstrisi için basınçlı kaplar, farin ve kömür değirmenleri ile hidrolik türbinler imal edilebilecektir.

ENERJİ

ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

Arnavutluk'ta ilk petrol keşfi 1918'de yapılmış 1928 yılında Kuçove ve Patos sahalarının keşfi ile üretime devam edilmiştir. 1970'lerde yaşanan üretim artışı ile 1990'lara kadar kendi kendine yeten Arnavutluk, bugün petrol ve doğalgazda büyük oranda dışa bağımlıdır. Petrol ve gaz sektörü

yeni bir bakanlık olan Ekonomi, Ticaret ve Enerji Bakanlığı tarafından yönetilmektedir.

Petrol rezervi 253 milyon varil, petrol üretimi 10.480 varil/gün ve petrol tüketimi yaklaşık 25.200 varil/gün'dür. İki rafinerisi bulunan Arnavutluk'un günlük rafinaj kapasitesi 26 bin varil/gün'dür. Komünist dönemde faaliyete geçen ve 1990'larda yenilenen Ballsh Rafinerisi 20.000 varil/gün; Fieri Rafinerisi: 6.000 varil/gün kapasite ile çalışmaktadır. Rafinaj faaliyeti, özelleştirme kapsamında olan milli petrol şirketi Albpetrol tarafından yapılmaktadır. Doğalgaz rezervi 20 milyar m³, doğalgaz üretimi 23,3 milyon m³/yıl olan Arnavutluk'ta yılda 29 milyon m³ doğalgaz tüketilmektedir.

Arnavutluk'ta petrol ve doğalgaz alanlarında OMV, Royal Dutch/Shell, Lundin, INA, Occidental, Albpetrol, Bankers Petroleum Ltd. firmaları faaliyet göstermektedir.

Arnavutluk'un başlıca yeraltı zenginlikleri krom, bakır, kireçtaşı ve petroldür. Ülkede uluslararası maden arama şirket faaliyetlerinin artmasıyla birlikte maden arama işletmeciliğinde artış görülmüştür. 1990'ların başından itibaren krom madenciliği ve işlenmesi ülke ekonomisinde büyük öneme sahip olmuştur. Ülkede aynı zamanda doğal asfalt üretimi de yapılmaktadır.

Arnavutluk'ta Madencilik faaliyetleri 17 Şubat 1994 tarihinde, 7796 nolu; Maden Kanunu ile düzenlenmiştir. Ülkede, maden kaynaklarının araştırılması ve çıkarılması Arnavut ve yabancı şirketlere tanınan haklar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Arnavutluk elektrik üretimi için termik ve hidroelektrik santrallere sahiptir. Ancak, hidroelektrik santraller daha önemlidir ve daha yüksek potansiyele sahiptir.

Uzun vadeli enerji politikalarının gelişimi yavaş ilerleyen Arnavutluk'ta enerji piyasasında sürdürülebilir reformların uygulanabilmesi için, enerji güvenliği ile enerji verimliliği alanlarını kapsayan stratejiler belirlenmektedir. Arnavutluk, piyasa mevzuatının geliştirilebilmesi için sağlam enerji stratejileri ve güvenilir veri sistemine ihtiyaç duymaktadır.

2005 yılının Ekim ayında elektrik ve gaz piyasalarının, Avrupa piyasasına entegrasyonuna yasal çerçeveyi oluşturmak amacıyla, ülkemizin de gözlemci statüsünde yer aldığı, AB ve 9 Güney Doğu Avrupa ülkesi (Arnavutluk'un da içinde olduğu) arasında "Enerji Topluluğu Anlaşması" imzalanmıştır.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre; Arnavutluk'un birincil enerji arzının kaynaklara göre dağılımı %69,3 petrol, %17,4 hidrolik, %11,4 yanabilen yenilenebilir ve atık, %1,2 kömür, %0,4 doğal gaz, %0,3 güneş/rüzgârdan oluşmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın "Key World Energy Statistics 2010" başlıklı yayınına göre 3,14 milyon nüfuslu Arnavutluk'un Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası yaklaşık 5,66 milyar ABD dolarıdır. Enerji üretimi 1,15 MTEP (Milyon ton petrol eşdeğeri), birincil enerji arzı 2,09 MTEP (Milyon ton petrol eşdeğeri), CO2 emisyonu 3,86 milyon ton olan ülkenin kişi başına elektrik tüketimi 1373 kWh'dır.

Elektrik üretiminde tek kaynak olarak hidrolik enerjiden faydalanan Arnavutluk'un, Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre üretilen 3797 GWh elektriğin tamamı hidrolik enerjiden üretilmiş olup, 2434 GWh'lık elektrik ithal edilmiştir. Nihai elektrik tüketiminin 4055 GWh olduğu Arnavutluk'ta, kullanılan elektriğin 2303 GWh'lık kısmı konutlarda ve 822 GWh'lık kısmı sanayide kullanılmıştır. 2008 yılı elektrik ithalatı 209 BTEP olarak gerçekleşmiştir.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre Arnavutluk'un 2008 yılı petrol üretimi 578 BTEP (Bin Ton Eşdeğer Petrol) olarak gerçekleşmiş, aynı yıl 1138 BTEP petrol ürünü ithal edilmiştir. İthal ettiği petrol ürünlerinin 143 BTEP'lik kısmı sanayide, 755 BTEP'lik kısmı da ulaşımda kullanılmaktadır. Yine 2008 yılında 215 BTEP yanabilen yenilenebilir ve atık üretilmiştir.

ÜLKEMİZİ İLGİLENDİREN HUSUSLAR

Elektrik

15.10.1990 tarihinde imzalanan kontrat uyarınca Bulgaristan Elektrik Sistemi üzerinden 1990 yılının sonuna kadar Arnavutluk'a 83,9 milyon KWh elektrik enerjisi transfer edilmiştir. Parasal karşılığı 3,2 milyon (3.239.725.00) ABD Doları olan bu borç, yapılan Karma Ekonomik Komisyon toplantılarında gündeme getirilmesine rağmen bir gelişme kaydedilememiştir.

Arnavutluk ile ayrıca, çok taraflı platformlarda; ülkemiz elektrik sisteminin Balkan ülkeleri üzerinden Batı Avrupa Sistemi'ne ENTSO-E entegrasyonu, BM Avrupa Ekonomik Komisyonu, Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi (SECI), Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), Karadeniz Bölgesel Enerji Merkezi (BSREC), Güneydoğu Avrupa Elektrik Enerjisi Düzenleyici Formu (SEERF), Güneydoğu Avrupa Enerji Topluluğu (ECSEE), Sudel+Etso/Avrupa İletişim Sistemleri İşletmecileri Birliği (SETSO) ve

Güneydoğu Avrupa Elektrik Enerjisi Şebekesinin İletim Koordinasyonu için Bölgesel Grubu (SUDEL) kapsamında da ilişkilerimiz devam etmektedir.

Madencilik

Arnavutluk'un başlıca yeraltı zenginlikleri krom, bakır, kireçtaşı ve petroldür. Ülkede uluslararası maden arama şirket faaliyetlerinin artmasıyla birlikte maden arama işletmeciliğinde artış görülmüştür. 1990'ların başından itibaren krom madenciliği ve işlenmesi ülke ekonomisinde büyük öneme sahip olmuştur. Ülkede aynı zamanda doğal asfalt üretimi de yapılmaktadır.

Ülkenin mineral üretimi ile ilgili verileri kesin olmamakla birlikte 2010 yılında tahmini kil üretimi 2009 yılına göre % 227, bakır cevheri üretimi % 37, çimento üretimi % 17 artmış olup, linyit üretimi % 55 azalmıştır.

Arnavutluk'ta Madencilik faaliyetleri 17 Şubat 1994 tarihinde, 7796 nolu, Maden Kanunu ile düzenlenmiştir. Ülkede, maden kaynaklarının araştırılması ve çıkarılması Arnavut ve yabancı şirketlere tanınan haklar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. 2009 Aralık ayı itibariyle, ülkede, 832 adet maden arama ruhsatı alınmış olup bunlardan 282'si kireçtaşı, 262'si krom, ve 37'si demir-nikel ve nikel-silikat olmak üzere toplamda 680 sahada işletmeye geçilmiştir.

Madencilik alanında Arnavutluk kuruluşları arasında bugüne kadar herhangi bir işbirliği ve ortak proje çalışması gerçekleştirilmemiştir.

Ancak T.C Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Arnavutluk'un muadili bir kuruluşundan gelecek talep doğrultusunda;

- Uzaktan Algılama ve GIS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) Uygulamaları,
- Mevcut jeoloji haritalarının sayısal ortama transferi yoluyla ortak analizi,
- Endüstriyel hammaddelere ve metalik madenlere yönelik olarak yapılabilecek çalışmaların karşılıklı uzman görüşmeleri ile saptanması, uzman ve bilgi değişiminde bulunulması, konularında işbirliği yapılabileceği görüşündedir.

Doğal Gaz - Adriyatik Açılımı

Türkiye-Yunanistan Doğal Gaz Enterkonneksiyonu kapsamında, Adriyatik boyunca kuzeye uzanan ve Güney Balkanlar'da yer alan ülkelerin gaz şirketleri ile gaz talepleri konularında görüşülmesi, Yunanistan'ın devamında Avusturya'ya gazın taşınabilirliğinin araştırılması ile ilgili olarak güzergâhların çalışılması perspektifinde, BOTAŞ, DEPA (Yunanistan) BH-

GAS (Bosna-Hersek), GEOPLIN (Slovenya), MAKPETROL (Makedonya), NIS-GAS (Sırbistan-Karadağ), PLINACRO (Hırvatistan) ve Arnavutluk Sanayi ve Enerji Bakanlığı yetkilileri bir araya gelerek toplantılar gerçekleştirmiştir. Çalışmaların sonucunda 8 Nisan 2003 tarihinde Selanik'te Güney Balkan ülkelerinin gaz taleplerinin karşılanması Avrupa'ya yeni bir güzergâh daha oluşturulması konularında çalışmaların başlatılmasına yönelik bir Protokol imzalamışlardır.

Ancak, Protokol sonrasında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda söz konusu ülkelerde yeni bir boru hattı yapımını ekonomik kılacak potansiyel talep rakamlarına 2015'den önce ulaşılması pek mümkün gözükmemesi nedeniyle çalışmalar beklemeye alınmıştır.

Trans-Adriatik DGBH Projesi (TAP)

BOTAŞ, TAP ve TAP Projesinin Batı Balkan koridorunun açılan bir parçası olan IAP (Ionian-Adriatic Pipeline) Projesini Batı Balkan/Adriyatik ülkelerine ve özellikle Arnavutluk, Kosova, Makedonya, Karadağ, Hırvatistan, Bosna-Hersek ve Slovenya'ya gaz temini için değerlendirmektedir. TAP projesinin yaklaşık 800 km. uzunluğunda olması planlanan IAP branşmanının Arnavutluk'a 1 milyar m³/yıl ve Bosna-Hersek'e 1 milyar m³/yıl kapasite de dâhil olmak üzere toplam 5 milyar m³/yıl civarında ilave gaz temin edilmesine yönelik Hükümetlerarası Deklarasyon, Arnavutluk Hükümeti tarafından 25 Eylül 2007 tarihinde imzalanmıştır.

BOTAŞ'ın stratejik hedef pazarları olarak görülmekte olan ve çeşitli girişimlerine de konu olan Batı Balkan Koridoruna uzanacak IAP projesine ilişkin BOTAŞ ve EGL arasında 25 Nisan 2011 tarihinde Ankara'da bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Burgaz-Dürre (Vlore) Ham Petrol By-Pass Boru Hattı (AMBO-Albanian Macedonian Bulgarian Oil Corporation) Projesi

Proje, Burgaz'dan Arnavutluğun Adriyatik kıyısında Dürre (Vlore)'ye kadar bir boru hattı inşa edilmesini amaçlamaktadır.

Yıllık 38 milyon ton (750 bin varil/gün) kapasiteli 912 km'lik boru hattının, 36" çap ve 5 adet pompa istasyonuna sahip olması öngörülmektedir.

Projenin maliyeti yaklaşık olarak 1,2 milyar dolardır. Tahmini taşıma tarifesi 9,5 \$/ton'dur. Şu ana kadar 900 milyon dolarlık finansman temin edilmiştir. Boru hattının devreye girmesi halinde Arnavutluk'un yılda 50-60 milyon \$

gelir elde etmesi beklenmektedir. Boru hattının Makedonya ve Arnavutluk'taki dağlık bölgeleri çapraz geçmesi öngörölmektedir.

Hattı gerçekleştirmek amacıyla, hattın geçtiği ölkelerin katılımında AMBO (Albanian, Macedonian, Bulgarian Oil Corp.) isimli ABD kökenli bir şirket kurulmuştur. Hattın fizibilite alışması ABD'nin TDA'den sağladığı kredi ile gerçekleştirilmiş olup, 1 milyon \$ harcama yapılmıştır. Hattın gerçekleştirilmesine yönelik üç ölkenin de desteği ile bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Proje, ABD merkezli AMBO Konsorsiyumu tarafından üstlenilmiş olup, fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır.

31 Ocak 2007 tarihinde AMBO şirketinin Burgaz limanı ile Arnavutluk'un Vlore limanı arasında boru hattı yapımını öngören Konvansiyon Üsküp'te imzalanmıştır. Bu anlaşma her üç ölkenin parlamentosu tarafından da onaylanmıştır. Hattın inşaatına 2008 yılı sonuna doğru başlanılması, ham petrolün ise en geç 2011 yılında boru hattından akıtılması öngörölmesine rağmen, halen Proje'de bir gelişme kaydedilmemiştir.

TURİZM

Türkiye ile Arnavutluk arasında mevcut 29.01.1987 tarihli Turizm İşbirliği Anlaşması günümüz koşullarına uygun olarak yenilenmiş ve 11 Kasım 1992 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

İki öлке turizm olanakları ile işbirliği konularının ele alındığı IV. Dönem Turizm Karma Komisyon Toplantısı 11 Nisan 2008 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonunda "Turizm Karma Komisyon Toplantısı Protokolü" imzalanmıştır.

Ölkemiz ile Arnavutluk arasında 2 şubat 1989 tarihinde Ankara'da imzalanan bir Kültür İşbirliği Anlaşması mevcuttur. Yine ölkemiz ile Arnavutluk arasında 16 Haziran 1998 tarihinde imzalanmış 1997-1999 yıllarını içeren Kültürel Eğitim ve Bilimsel Değişim Programı'nın süresi uzatılmıştır.

Pazar Bilgileri

2008–2010 yıllarında Arnavutluk'tan ülkemize gelen turist sayısı:

% Değişim Oranı

2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
63 146	59 958	49 954	-5.05	-16.69

2009–2011 Ocak-Eylül döneminde Arnavutluk'tan ülkemize gelen turist sayısı;

% Değişim Oranı

2009	2010	2011	2010/2009	2011/2010
48.791	42.469	43.487	-12.96	2.40

Gerçekleştirilen/Planlanan Faliyetler

Kültür ve Turizm Bakanlığının katkıları ve Tirana Büyükelçiliğimizin himayesinde Ağustos 2011'de Arnavutluk'ta düzenlenen "Dures Uluslararası Film Festivali"ne ülkemiz "onur konuğu" olarak katılmıştır.

Vize Uygulamaları

Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeden muaftır.

Uçak Seferleri

Türkiye ile Arnavutluk arasında, Türk Hava Yolları ile İstanbul'dan Tiran'a her gün direkt uçak seferi bulunmaktadır.

SOSYAL GÜVENLİK

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı arasında 12 Mart 1998 tarihinde Tiran'da Bakanlıklararası İşbirliği Protokolü imzalanmıştır.

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ve İdari Anlaşma

15 Temmuz 1998 tarihinde Tiran'da imzalanan Türkiye-Arnavutluk Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ile 10 Eylül 1998 tarihinde İstanbul'da imzalanan İdari Anlaşma, 1 Şubat 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, Türkiye-Arnavutluk Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin "Sağlık Yardımlarından Yararlanma" başlıklı 11. maddesinin uygulamasında karşılaşılan sorunların çözüme kavuşturulabilmesi için her iki ülke uzmanlarının katılımıyla 26 Mayıs 2008 ve 22 Şubat 2011 tarihlerinde Ankara'da toplantı gerçekleştirilmiş olup, son toplantı sonucunda imzalanan tutanak 20 Haziran 2011 tarihinde Dışişleri Bakanlığı'na iletilmiştir.

Ortak Çalışma Grubu I. Toplantısı

Bakanlıklararası İşbirliği Protokolü kapsamında, 8-13 Mart 1999 tarihlerinde Ankara'da Ortak Çalışma Grubu (OÇG) I. Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Protokol'de yer alan sosyal güvenlik mevzuatı ve uygulamaları, işe yerleştirme, işgücünün mesleki eğitimi, mesleğe yöneltme, meslek danışmanlığı, bedensel özürlülerin mesleki rehabilitasyonu, uzman değişimi, eğitim gibi konular ile çalışma hayatına ilişkin hususlar görüşülmüş ve hazırlanan faaliyet planı 1999-2000 yılları içerisinde uygulanmıştır.

Ortak Çalışma Grubu II. Toplantısı

O dönem Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızın 9-11 Aralık 2004 tarihleri arasında Arnavutluk'a yaptığı çalışma ziyareti sırasında Türkiye-Arnavutluk Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ortak Çalışma Grubu II. Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, T.C Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı arasında çalışma hayatı, sosyal güvenlik, istihdam, iş teftişi, iş sağlığı ve güvenliği gibi konularda önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek işbirliğinin esasları müzakere edilmiş ve buna ilişkin bir Protokol imzalanmış; sözkonusu Protokol çerçevesinde karşılıklı uzman ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumları Arasında İşbirliği Protokolü

10 Eylül 1998 tarihinde, Türkiye ve Arnavutluk Sosyal Güvenlik Kurumları arasında bir "İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır.

İki ülke Sosyal Güvenlik Kurumları arasında imzalanan işbirliği Protokolü kapsamında, Türk uzmanlarca Arnavutluk Sosyal Sigortalar Kurumu uzmanlarına 9-14 Haziran 2003 tarihlerinde Arnavutluk'ta, 15-19 Eylül 2003 tarihlerinde ise İstanbul'da staj ve eğitim verilmiştir.

Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması Yapılması Çalışmaları

Arnavutluk Çalışma, Sosyal İşler ve Fırsat Eşitliği Bakanı Spiro Ksera o tarihteki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Ömer Dinçer'in davetine icabetle 27-30 Aralık 2010 tarihlerinde ülkemize bir çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

Sayın Bakanlar arasında yapılan görüşmede, iki Bakanlık arasındaki işbirliğinin temel çerçevesinin belirlenmesi ve hukuki altyapısının oluşturulmasını teminen bir işbirliği anlaşması yapılması hususunda fikir birliğine varılmış olup, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan "Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Fırsat Eşitliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması" taslağı, muhatap tarafa iletilmek üzere 14 Mart 2011 tarihli yazımızla Dışişleri Bakanlığı'na gönderilmiş, ancak bugüne kadar görüşmelerin başlatılmasına ilişkin olarak muhatap taraftan bir cevap alınamamıştır.